

Oven over skyerne 2..!

Første mand på månen

De første mennesker på Månen var astronauterne Neil Armstrong og Buzz Aldrin. Den 20. juli 1969 satte Neil Armstrong som det første menneske nogensinde sine fødder på Månens overflade.

Da han kom ud af Lunar Lander (navnet på det måne-landings-modul, de fløj med) sagde han disse berømte ord:

“That’s one small step for a man; one giant step for mankind” (“Et lille skridt for et menneske; et kæmpe spring for menneskeheden”) – De to astronauter tilbragte 21 timer på Månen. De lavede forskellige eksperimenter og de fotograferede. De samlede også 20 kg månesten, som de bragte med tilbage til Jorden.

Fakta om Månen

Månen er Jordens eneste måne. Den gennemsnitlige afstand mellem Jorden og Månen er 384.405 km, hvilket er omkring tredive gange Jordens diameter. Månens diameter er 3.474 km, lidt over en

fjerdedel af Jordens. Det betyder, at tyngdekraften på dens overflade er meget mindre end på Jorden (1/6 af jordens tyngdekraft), så man skal have tunge støvler på for ikke at svæve højt op hver gang man tager et skridt,. Månen foretager et helt kredsløb om Jorden for hver 27,3 dage. Månen vender altid den samme side mod Jorden, så vi ser aldrig Månens bagside.

Om dagen er temperaturen 127°C. Og om natten falder temperaturen til -173°C.

Månens har ikke nogle oceaner, søer, floder eller bække. Overfladen er dækket af hvidt støv. Intet kan gro på Månen. Men man kan jo tage noget støv med tilbage til Jorden som souvenir.

Hvis man vil gå rundt om Månen skal man regne med en tur på 10.000 km. En tur rundt om Jorden er på 40.000 km. Månens har mange kratere efter meteor-nedslag. Det største krater hedder Kopernikus-krateret. Det har en diameter på 2000 km og er 13 km dybt.

- **Forestil jer at I er de første mennesker på Månen (To og to)**
  - Hvad ville være Jeres første ord?
  - Hvad ville I lave på Månen?
- **Send SMS'er fra Månen (alene)**
  - Forstil dig at du er på månen, og du kan sende en sms til din bedste ven. Fortæl hvad du ser og hvad du oplever. Du kan sende 2 sms'er, for de er lidt dyre..!
- **Lav en Måne-quiz (To og to)**
  - Lav 7 spørgsmål ud fra de fakta der står i teksten om månen
  - Skriv spørgsmålene ned og del ud til de andre. Hvem er bedst..?

Størrelsesforholdet mellem Jorden og Månen

Hvordan Månen har fået sine kratere

En myte er en historie, som blev fortalt for længe side for at forklare ting som vi mennesker ikke forstår. Denne myte er fra Filippinerne. Den forklarer, hvorfor Månen har sine kratere

Engang for længe siden var Solen og Månen kærester. Men en dag sagde Månen: "Se på mig. Er jeg ikke smuk! Alle mennesker beundrer mig. Men hvis de ser på dig, må de knibe øjnene sammen eller lukke deres øjne helt. Sandheden er jo, at mennesker ikke kan holde ud at se på dit grimme ansigt. Men når jeg kommer, danser de. Når du kommer, skynder menneskerne sig ind under træerne eller ind i deres huse for at gemme sig for dig!"

Solen blev vred og besluttede sig for at straffe Månen. Hun lavede sig om til en regnbue, tog ned på Jorden og samlede muslingeskaller. Hun knuste skallerne til fint kalk, som hun puttede i en pose.

En dag blev Solen og Månen inviteret til fest på Jorden. Månen kunne ikke lade være med at føre sig frem:

"Der kan du bare se hvor alle menneske elsker mig!!"

Senere på dagen faldt Månen i søvn, og Solen begav sig hjemad. På vejen, midt mellem Himlen og Jorden, hængte hun sin pose op i et træ lige over den sovende Måne.

Næste morgen vågnede Månen op og fik øje på posen i træet:

"Ha!" råbte Månen, "hvorfor skulle jeg dog blive bange for en pose..?"

Han åbnede posen, og den ætsende kalk væltede ud over hans ansigt. Kalken åd sig ind i huden.

"Arhhh! Mit smukke ansigt!" skreg Månen. "Det gør ondt!!!!"

"Lad mig hjælpe dig," sagde Morgenstjernen og hjalp Månen med at vaske sit ansigt.

Men sporene efter den ætsende kalk forblev for altid i hans ansigt. I dag, når du ser op på månen, kan du stadig se alle arrene.

- **Dramatisér myten (fire og fire)**
  - **Vælg en fortæller**
  - **Find en måde at dramatisere myten**
  - **Præsenter den for klassen**

Pakkeliste til turen til Månen

1. Hjelm	21. Stetoskop	41. Frimærke
2. Atlas	22. Ildslukker	42. Hat
3. Mobiltelefon	23. Faldskærm	43. Anders And blad
4. Ur	24. Hefteplaster	44. Ordbog
5. Radio	25. Bind	45. Kikkert
6. Skjorte	26. Drikkeglas	46. Kortspil
7. Pølsebrød	27. Kjole	47. Rumdragt
8. Burgerbolle	28. Visa kort	48. Oliekande
9. Strygejern	29. Lineal	49. Stearinlys
10. Lommebog	30. Målebånd	50. Uniform
11. Kalender	31. Vægt	51. Slips
12. Termojakke	32. Hammer	52. Æggesandwich
13. Pølse	33. Kompas	53. Gummibåd
14. Pennalhus	34. Tørrestativ	54. Lommekniv
15. Benzindunk	35. Kat	55. Lygte
16. Kuffert	36. Hund	56. Kniv
17. Rugbrød	37. Kæledyr	57. Ske
18. Paraply	38. Bælte	58. Gaffel
19. Tørklæde	39. Reb	59. Tallerken
20. Hue	40. Snørebånd	60. madpakke

- **Plat og krone (grupper på fire . to mod to)**
  - **Plat – sig et *t-ord* (et hus)**
  - **Krone – sig et *n-ord* (en dør)**
  - **Svar rigtigt inden ti sekunder for at få point – den gruppe der først får ti point har vundet**
- **Hvad ville du pakke til en rejse til Månen? (alene)**
  - **Lav en pakkeliste – husk *en* eller *et* (alene)**
- **Del ordene i lige og ulige numre.**
  - **Den ene har de lige numre, den anden har de ulige numre.**
  - **I skiftes til at sige et ord, og makkeren skal sige om det er et *n-ord* eller et *t-ord* (en eller et foran ordet) (max 10 sekunder til at tænke sig om)**
  - **Sig 15 ord hver – den der får flest point har vundet**

Efterbehandling

DU SKAL NU VÆLGE ÉN AF FØLGENDE OPGAVER

1. Lav en rejsebrochure
  - a. Du skal overbevise turister om at deres næste rejsemål er Månen
  - b. Du skal bruge fakta, billeder og tegninger for at gøre turister interesserede i at besøge Månen
2. Lav en sang eller en rap
  - a. Brug nogle rekvisitter og fremfør din Måne-rap
3. Byg en model af din månebase
  - a. Der skal være ting, steder og maskiner
  - b. Der skal være nogle personer
  - c. Man skal kunne se hvordan man lever på Månen
  - d. Vis modellen i klassen og fortæl hvad der foregår
4. Lav en myte om livet på Månen.
  - a. Skriv myten
  - b. Indtal den på din mobiltelefon og afspil den i klassen

